

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Europees Sociaal Handvest: indiening van het 15de Belgisch rapport

Samenvatting Met deze mededeling licht ik de leden van de Vlaamse Regering in over de indiening van het 15de Belgisch rapport over de uitvoering van het Europees Sociaal Handvest bij Europees Comité voor Sociale Rechten (ECSR).

1. HET EUROPEES SOCIAAL HANDVEST EN DE NATIONALE RAPPORTERINGSVERPLICHTING

Het Europees Sociaal Handvest (ESH) werd op 18 oktober 1961 aangenomen. In 1996 werd het vervangen door het herzien Europees Sociaal Handvest. België ratificeerde het herzien Europees Sociaal Handvest op 2 maart 2004. Het Vlaamse instemmingsdecreet dateert van 28 februari 2003 (BS 21 maart 2003). Het herzien ESH is een zogenaamd “à la carte”-verdrag waarbij staten kunnen kiezen welke bepalingen ze aanvaarden. België heeft alle artikelen aanvaard, met uitzondering van artikel 19 §12 (bevordering van onderwijs in de taal van migranten), artikel 23 (recht van ouderen op sociale bescherming), artikel 24 (recht op bescherming in geval van beëindiging van de dienstbetrekking), artikel 27 §3 (waarborgen dat gezinsverantwoordelijkheden als zodanig geen geldige reden voor ontslag vormen) en artikel 31 (recht op huisvesting).

Aan het ESH wordt traditioneel geen directe werking in de Belgische rechtsorde toegekend. Er is door de Raad van State wel een standstill-werking aan gekoppeld. Dit betekent dat de rechten, eens ze in de interne rechtsorde verwezenlijkt zijn, nog slechts in de door het ESH omschreven gevallen mogen worden beperkt en niet kunnen worden afgeschaft. De partijen bij het ESH moeten jaarlijks een rapport opstellen waarin ze uiteenzetten hoe ze het ESH in een bepaalde periode hebben toegepast. Staten die de collectieve klachtenprocedure aanvaard hebben, zoals België, mogen om de twee jaar een vereenvoudigd rapport indienen. In de andere jaren moeten zij uitgebreide rapporten indienen die telkens betrekking hebben op een deel van de bepalingen van het ESH. De bepalingen zijn gebundeld in vier thematische groepen, die afwisselend aan bod komen:

- Groep 1: werkgelegenheid, vorming en gelijke kansen
- Groep 2: gezondheid, sociale zekerheid en sociale bescherming
- Groep 3: arbeidsrechten
- Groep 4: kinderen, families en migranten

Het Europees Comité voor Sociale Rechten (ECSR) onderzoekt de rapporten en beslist of de situaties die erin beschreven worden in overeenstemming zijn met het ESH. Daarbij houdt het ECSR

ook rekening met bijdragen van het maatschappelijk middenveld en andere informatiebronnen die het nuttig acht.

Het ECSR publiceert jaarlijks zijn conclusies. Wanneer het ECSR concludeert dat een situatie niet in overeenstemming is met het ESH ('situatie van non-conformiteit'), moet de betrokken staat maatregelen nemen om dat te veranderen. Het Comité van Ministers van de Raad van Europa (CM) verzekert de opvolging van de conclusies van het ECSR. Het werk van het CM wordt voorbereid door het Regeringscomité van het Europees Sociaal Handvest en de Europese Code inzake Sociale Bescherming. Het Regeringscomité bestaat uit vertegenwoordigers van de partijen bij het ESH en wordt ondersteund door waarnemers van Europese werkgeversorganisaties en vakbonden.

Het ECSR selecteert ieder jaar een aantal situaties van non-conformiteit die de staten mondeling moeten bespreken met het Regeringscomité. Tijdens die bespreking moet iedere staat de maatregelen toelichten die hij genomen heeft of van plan is te nemen om tegemoet te komen aan de conclusies van het ECSR. Indien het Regeringscomité meent dat die maatregelen niet volstaan, kan het voorstellen dat het CM een aanbeveling formuleert ten aanzien van de betrokken staat. Het CM sluit iedere rapporteringscyclus af met een resolutie. Die resolutie kan individuele aanbevelingen voor staten bevatten. Het CM houdt daarbij rekening met de voorstellen van het Regeringscomité. Als een staat geen actie onderneemt om een situatie van non-conformiteit in overeenstemming te brengen met het ESH, kan het CM een aanbeveling richten tot die staat met de vraag om de situatie te veranderen.

Uitgebreide informatie over het ESH is online beschikbaar: <https://www.coe.int/en/web/european-social-charter>

2. Indiening van het 15de Belgische rapport

België maakte zijn 15de rapport in december 2020 over aan het ECSR. Zoals in 2019, maakte België een vereenvoudigd rapport op, waarin werd opgenomen welk gevolg werd gegeven aan de rapporten van het ECSR over vier collectieve klachten tegen België.

Ook Vlaanderen leverde een bijdrage aan dit rapport. De coördinatie van de Vlaamse bijdrage lag bij het departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken. Dat werkte hiervoor samen met de bevoegde diensten van de Vlaamse overheid, die de nodige ruggenspraak hielden met hun respectieve ministers.

Het gaat om de volgende klachten:

- [62/2010 \(FIDH t. België\)](#) in verband met de huisvesting voor woonwageneigenaren.

Concreet oordeelde het ECSR dat België te weinig woonwagenterreinen voorziet, dat er problemen bestaan in verband met de erkenning van woonwagens als (hoofd)verblijfplaats en dat er zich problemen voordoen in verband met uitzettingen. Daarnaast ontbreekt volgens het ECSR een algemeen, gecoördineerd beleid om armoede en sociale uitsluiting bij woonwageneigenaren te bestrijden.

In het 15de rapport informeert Vlaanderen het ECSR dat er subsidies worden voorzien voor gemeentes, provincies, OCMW's en sociale huisvestingsmaatschappijen om te voorzien in woonwagenterreinen, en dit tot 100% van het benodigde bedrag. Daarnaast worden in het rapport de laatste beschikbare cijfers van het aantal beschikbare plaatsen op woonwagenterreinen meegedeeld en wordt de procedure toegelicht om een vergunning voor een woonwagen als (hoofd)verblijfplaats te bekomen. Tot slot lichtte Vlaanderen het ECSR in over [het onderzoek naar rondtrekkende woonwageneigenaren](#), dat op 12 juni van dit jaar werd opgeleverd en over de oprichting van het B-Reyn netwerk (het Belgian Romani Early Years Network) om de banden te versterken tussen rondreizende families en de Huizen van het Kind.

- [75/2011 \(FIDH t. België\)](#) in verband met personen met een handicap.

Concreet oordeelde het ESCR dat België niet voldoende onderneemt om volwassen mensen met een beperking toegang te verschaffen tot sociale en medische bijstand (art 13) en diensten voor sociale zorg (artikel 14). Daarnaast schoot België tekort op het vlak van bescherming voor sociale, wettelijk en economisch vlak (art 16).

In het 15de rapport licht Vlaanderen het systeem toe van de persoonsvolgende financiering voor personen met een handicap. Dit werd in 2016 ingevoerd en heeft reeds een positief effect op de geschetste problematiek. Daarnaast informeert Vlaanderen het ECSR over de toename aan beschikbare budgetten om tegemoet te komen aan de noden van personen met een handicap.

- [98/2013 \(APPROACH Ltd t. België\)](#) in verband met lijfstraffen voor kinderen.

Concreet kaartte het ESCR aan dat in ons land de wetgeving lijfstraffen niet expliciet verbiedt in familieverband, in opvangtehuizen en in scholen.

In het 15de rapport licht Vlaanderen toe dat alle Vlaamse jeugdvoorzieningen de kinderrechten moeten respecteren en zich daardoor van elke vorm van geweld moeten onthouden. Alle actoren die ondersteuning bieden aan kinderen en ouders (Jeugdzorg, Kind en Gezin, ...) bevorderen daarnaast geweldloos opvoeden. Daarnaast wijst Vlaanderen het ECSR op het bestaan van een Vlaams actieplan voor de promotie van fysieke, psychologische en seksuele integriteit van jongeren en een decreet ter implementatie van een integriteitsbeleid in de jeugd- en sportsector.

Verscheidende campagnes werden daarnaast gelanceerd om ongewenst gedrag aan te kaarten en jongeren kunnen met klachten terecht op het gratis telefoonnummer 1712.

- [109/2014 \(MDAC t. België\)](#) in verband met inclusief onderwijs voor kinderen met een verstandelijke handicap.

Concreet oordeelde het ESCR dat in België en specifiek in de Vlaamse Gemeenschap het recht op een inclusieve opleiding voor kinderen met een geestelijke beperking niet effectief gegarandeerd wordt. Volgens het ESCR schendt Vlaanderen het recht van lichamelijk of geestelijk mindervaliden op vakopleiding en revalidatie in beroep en samenleving (artikel 15) omdat er geen oplossing bestaat wanneer men de inschrijving weigert van een kind met een geestelijke beperking in het reguliere onderwijsstelsel.

In het 15de rapport licht Vlaanderen onder andere de principes uit het regeerakkoord toe, namelijk dat de Vlaamse Regering een pragmatisch en realistisch beleid wil voeren onder het motto: buitengewoon onderwijs indien nodig, inclusief onderwijs indien mogelijk. Hierbij blijft buitengewoon onderwijs een plaats hebben, waarbij diens kwaliteit waar nodig zal worden versterkt. Daarnaast werden ook de laatste beschikbare cijfers van leerlingen in het buitengewoon onderwijs in het rapport opgenomen.

Het ECSR zal zijn conclusies over het 15de Belgisch rapport publiceren in januari 2022.

Het 15de Belgisch rapport is als bijlage bij deze mededeling gevoegd.

Bijlage:

- 15de nationaal rapport over de uitvoering van het Europees Sociaal Handvest

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme

Zuhal DEMIR